

Islamic Maaref University

Scientific Journal
ISLAMIC REVELUTION STUDIES

Vol. 21, Winter 2025, No. 79

**The Management Building Structures of Explanation
Jihadists in Political Front-Line Preparation Based on the
Viewpoint of Imam Khamenei (The Supreme Leader)**

Mohammad Karim Hekmat Ara¹ \ Seyyed Ali Sadatinejad² \ Ebrahim Karimi³

1. Assistant professor, Amin Police University, Tehran, Iran (the responsible).

mk.hekmataara@yahoo.com

2. Assistant professor, Amin Police University, Tehran, Iran.

sadati60@gmail.com

3. Teacher, Amin Police University, Tehran, Iran.

karimi.e44@gmail.com

Abstract Info	Abstract
Article Type: Research Article	With the discourse creation of “Jihad of Explanation” by the Supreme Leader in recent years, the ground for awakening of the members of society, especially the Jihadists of Explanation, has been provided. In this regard, the main goal of the present study can be summarized as identifying the building structures for managing Jihadists of Explanation in political front-line to confront enemies. The research method is a combined exploratory type of sequential type in two phases: qualitative (analysis of the content of Imam Khamenei’s statements) and quantitative (obtaining the opinions of experts). The statistical population of the content narrative section includes 5 experts, and in the statistical sample section, 85 experts familiar with the research topic; The reliability and final evaluation of the model were examined using the smart pls software and the Swara expertise technique. The findings include 3 main building constructs and 33 sub-indices. In the requirements and support building structure, indicators of awareness of the audience's perspective and taste as well as the level of knowledge of the explanation jihadists, the building structure of expertise and skill profession, the indicators of explicitness, transparency and impartiality as well as correct and realistic expression; the building structure of considerations and expectations, indicators of balanced transfer of concepts in converging religious and national duties.
Received: 2024.03.18	
Accepted: 2024.10.13	
Keywords	
Cite this article:	Hekmat Ara, Mohammad Karim, Seyyed Ali Sadatinejad & Ebrahim Karimi (2025). The Management Building Structures of Explanation Jihadists in Political Front-Line Preparation Based on the Viewpoint of Imam Khamenei (The Supreme Leader). <i>Islamic Revelation Studies</i> . 21 (4). 13-38. DOI: ??
DOI:	??
Publisher:	Islamic Maaref University, Qom, Iran.

Introduction

In recent years, the emphasis on the important concept of "Jihad of Explanation" (Jihad al-Tabyin) by the Supreme Leader Ayatollah Khamenei has led to increased awareness among those responsible for this duty. Meanwhile, enemies use lies, ambiguity, and distortion of facts to dominate the hearts and minds of the Iranian people. The Leader of the Revolution has identified honest narration of truths and logical, intelligent explanation of the ideals and achievements of the Revolution as the remedy to this imperialist sedition. Despite the enemy's extensive resources, the country requires effective management of those engaged in the Jihad of Explanation across all fields, particularly in the political arena. This research seeks to answer the main question: *What are the key structures influencing the management of mobilizers in the political Jihad of Explanation?*

Methodology

To identify dimensions, components, and indicators, 275 initial themes were extracted from the statements of the Supreme Leader. Qualitative data classification was conducted using an applied, descriptive, and mixed-method approach. The study population included five policy-making experts with doctoral degrees and over 25 years of experience (for content validity assessment) and 85 randomly selected specialists familiar with the research topic (for statistical analysis).

Discussion

Preliminary findings revealed the following key indicators:

1. **Requirements & Support:**
 - Enhancing knowledge and expertise of mobilizers (Avg: 4.233)
 - Effectiveness of propaganda (Avg: 3.971)
2. **Expertise & Skills:**
 - Effective communication with audiences (Avg: 4.251)
 - Clarification with examples (Avg: 4.180)
 - Clear, unbiased explanation (Avg: 4.170)
 - Advocacy in addressing shortcomings (Avg: 4.083)
3. **Considerations & Expectations:**
 - Impact of public participation (Avg: 4.412)
 - Supreme Leader's statements as a reference (Avg: 4.389)
 - Balanced conveyance of concepts (Avg: 4.325)
 - Instilling hope through progress narratives (Avg: 4.218)

Highlighting national achievements (Avg: 4.198)

Conclusion

The findings distinguish this study from prior research, demonstrating that the Jihad of Explanation, in Imam Khomeini's view, is not only a religious duty but also a social necessity. His emphasis on this concept mobilized the Islamic movement and called people to awareness and action. Today, continuing this effort is vital to preserving the Revolution's principles and countering distortions. Under Ayatollah Khamenei's discourse on the Jihad of Explanation, a framework for societal awakening—particularly for mobilizers—has been established.

References

- *The Holy Quran*.
- Imam Khomeini, Ruhollah (1999). *Greater Jihad (Jihad al-Akbar)*. Vol. 1. Tehran: Institute for Compilation and Publication of Imam Khomeini's Works.
- Imam Khamenei, Ali. *Collection of Statements*: <https://farsi.khamenei.ir/>
- Aeeni, Mohammad Amin & Seyed Najmuddin Mousavi (2021). "A Conceptual Model of Jihadi Management Based on the Text of the Second Phase of the Islamic Revolution Statement." *Defensive Human Capital Management*, 1, 125–159.
- Kavand, Neda & Yousef Mohammadi Moghaddam (2022). "Conceptual Model of Jihad of Explanation from the Supreme Leader's Perspective." *Basij Strategic Studies Quarterly*, 25(2), 97–120.
- Solh Mirzaei, Saeed (2022). *Jihad of Explanation in the Thought of Ayatollah Khamenei*. Tehran: Islamic Revolution Publications.
- Amid, Hassan (2010). *Persian Dictionary*. Supervised by Farhad Ghorbanzadeh. Tehran: Ashja.
- Taheri, Ali & Ali Ghazanfari (2022). *Indicators of Jihad of Explanation in the Holy Quran and the Bible*. Tehran: University of Quranic Sciences.
- Research Group (2023). "Frontline Mobilization from the Perspective of Cultural Activists of the Islamic Revolution." Prepared by the Strategic Deputy of Khatam al-Anbiya Cultural Foundation. *Excellence Center for Strategic Supervision*.
- Mehrabani, Ghorbanali & Fatemeh Zargarani Khozani (2022). "Analysis of Jihad of Explanation: A Thematic Study of the Supreme Leader's Statements." *Strategic Defense Studies*, 6(24), 383–414.
- Mahmoudi, Mohsen & Salar Sadeghi (2022). "Jihad of Explanation in Cyberspace from the Leader's Perspective." *Third Conference on Cyber Defense*.
- <https://www.isna.ir>

أطر الإدارة لمجاهدي التبیین فی تشکیل الجبهة السياسية علي أساس وجهة نظر الإمام الخامنئی (مد ظله العالی)

محمد كرم حكمت آرا^١ / السيد علي ساداتي نجاد^٢ / إبراهيم كريمي^٣

١. أستاذ مساعد في جامعة أمين للعلوم الانتظامية، طهران، إيران (الكاتب المسؤول).

mk.hekmataara@yahoo.com

٢. أستاذ مساعد في جامعة أمين للعلوم الانتظامية، طهران، إيران.

sadati60@gmail.com

٣. أستاذ في جامعة أمين للعلوم الانتظامية، طهران، إيران.

karimi.e44@gmail.com

ملخص البحث	معلومات المادة
قد تمّ توفير الأرضية لصحوة جميع أفراد المجتمع خاصة لمجاهدي التبیین، بفضل صنع خطاب «جهاد التبیین» من قبل سماحة السيد القائد (مد ظله العالی) في السنوات الأخيرة. وفي هذا الصدد يمكن تلخيص الهدف الرئيسي لهذا البحث في تحديد أطر الإدارة لمجاهدي التبیین في تشکیل الجبهة السياسية لمواجهة الأعداء. إن أسلوب البحث هو الأسلوب الاستكشافي المختلط المتسلسل، في المرحلتين النوعي (التحليل الموضوعي لتصريحات الإمام الخامنئي) والكمي (الحصول على آراء الخبراء). يبلغ المجتمع الإحصائي لقسم المحتوى الروائي إلى ٥ من الخبراء والعدد في قسم المجتمع الإحصائي العيني تصل إلى ٨٥ من الأخصائيين المطلعين على موضوع البحث. قد تمّ اختبار الموثوقية النهائي بالنسبة إلى النموذج في تطبيق smart pls وباستخدام تنقية SWARA المتخصصة. تشمل النتائج على ٣ أطر رئيسية و ٣٣ مؤشر فرعي، ففي إطار المتطلبات والدعم هناك مؤشر معرفة آراء وتوجهات الجمهور المستهدف وكذلك مدى العلم والاختصاص لمجاهدي التبیین، وفي إطار الاختصاص والبراعة مؤشر التبیین الواضح والشفاف الخالي من الانحياز وكذلك التعبير الصحيح والواقعي، وفي إطار الملاحظات والتوقعات هناك مؤشر النقل المتوازن للمفاهيم في تقارب الالتزام الديني والوطني.	نوع المقال: بحث تاريخ الاستلام: ١٤٤٥/٠٩/٠٧ تاريخ القبول: ١٤٤٦/٠٤/٠٩
جهاد التبیین، الإدارة، الإمام الخامنئي، الإدارة الجهادية، تشکیل الجبهة السياسية.	الألفاظ المفتاحية
حكمت آرا، محمد كرم، السيد علي ساداتي نجاد و إبراهيم كريمي (١٤٤٦). أطر الإدارة لمجاهدي التبیین في تشکیل الجبهة السياسية على أساس وجهة نظر الإمام الخامنئي (مد ظله العالی). مجلة دراسات الثورة الإسلامية. ٢١ (٤). ٣٨-١٣. DOI: ??	الاقتباس:
??	رمز DOI:
جامعة المعارف الإسلامية، قم، إيران.	الناشر:

نشریه علمی

مطالعات انقلاب اسلامی

سال ۲۱، زمستان ۱۴۰۳، شماره ۷۹

سازه‌های مدیریت جهادگران تبیین در جبهه‌آرایی سیاسی مبتنی بر دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

محمدکریم حکمت‌آرا^۱ / سید علی ساداتی‌نژاد^۲ / ابراهیم کریمی^۳

۱. استادیار دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

mk.hekmataara@yahoo.com

۲. استادیار دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران.

sadati60@gmail.com

۳. مدرس دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران.

karimi.e44@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی (۳۸ - ۱۳)	با گفتمان‌سازی «جهاد تبیین» ازسوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در سال‌های اخیر، زمینه بیداری آحاد جامعه به‌ویژه جهادگران تبیین فراهم شده است. در این راستا هدف اصلی پژوهش حاضر را می‌توان شناسایی سازه‌های مدیریت جهادگران تبیین در جبهه‌آرایی سیاسی برای مقابله با دشمنان خلاصه نمود. روش پژوهش ترکیبی اکتشافی از نوع متوالی در دو فاز کیفی (تحلیل مضمون بیانات امام خامنه‌ای) و کمی (اخذ نظر صاحب‌نظران) انجام می‌پذیرد. جامعه آماری بخش روایی محتوایی تعداد ۵ نفر از خبرگان و در بخش جامعه نمونه آماری تعداد ۸۵ نفر از کارشناسان آشنا به موضوع پژوهش است؛ بررسی پایایی و ارزیابی نهایی مدل در نرم‌افزار smart pls و تکنیک خبرگی سوارا استفاده شده است. یافته‌ها شامل ۳ سازه اصلی و تعداد ۳۳ شاخص فرعی است. در سازه الزامات و حمایت، شاخص‌های شناخت دیدگاه و ذائقه مخاطبین و همچنین سطح دانش و تخصص جهادگران تبیین؛ سازه تخصص و مهارت، شاخص‌های تبیین صریح، شفاف و بدون جانب‌داری و همچنین بیان درست و واقع‌بینانه؛ سازه ملاحظات و انتظارات، شاخص‌های انتقال متعادل مفاهیم در همگرا نمودن تکلیف‌مداری دینی و ملی می‌باشند.
واژگان کلیدی	جهاد تبیین، مدیریت، امام خامنه‌ای، مدیریت جهادگری، جبهه‌آرایی سیاسی.
استناد:	حکمت‌آرا، محمدکریم، سید علی ساداتی‌نژاد و ابراهیم کریمی (۱۴۰۳). سازه‌های مدیریت جهادگران تبیین در جبهه‌آرایی سیاسی مبتنی بر دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله العالی). <i>مطالعات انقلاب اسلامی</i> . ۲۱ (۴). ۳۸ - ۱۳. DOI: ??
کد DOI:	??
ناشر:	دانشگاه معارف اسلامی، قم، ایران.

طرح مسئله

در سال‌های اخیر طرح موضوع مهم جهاد تبیین از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) زمینه‌ساز بیداری مکلفین این موضوع در راستای انجام وظایفی که بر عهده دارند شده است. با مرور فرمایشات رهبری، می‌توان دریافت که تسلط ایشان بر اوضاع کشور، منطقه و جهان در سرتاسر دنیا زبانزد است؛ تسلط ایشان بر تحرکات جبهه استکبار از همان ابتدای پیروزی انقلاب و تکوین نظام اسلامی، که سعی داشتند با نقشه‌ها و ابزارهای مختلف آن را سرکوب یا استحاله نموده و پیام انقلاب و دستاوردهای بزرگ آن را تحریف نمایند، قابل تأمل است. این درحالی است که دشمنان از دروغ، ابهام‌افکنی، وارونه نشان دادن واقعیت‌ها برای غلبه بر قلب و اذهان مردم ایران استفاده می‌کنند. رهبر فرزانه انقلاب روایت صادقانه حقایق و تبیین منطقی و هوشمندانه آرمان‌ها و دستاوردهای انقلاب را علاج این فتنه استکبار دانسته و بر جهاد تبیین تأکید دارند (کاوند و محمدی مقدم، ۱۴۰۲: ۱).^۱ با وجود دشمنان خارجی و داخلی کشور رهبری معتقدند:

صدها، رسانه صوتی، تصویری، اینترنتی و مکتوب در دنیا دارند کار می‌کنند با هدف ایران! نه اینکه دارند کار خودشان را می‌کنند. یک وقت هست که فرض کنید رادیوی فلان کشور یا تلویزیون فلان کشور یک کاری دارد برای خودش می‌کند؛ این نیست، اصلاً هدف اینجا است؛ با زبان فارسی [برنامه می‌سازند]؛ آن را با وقت استفاده فارسی زبان یا عنصر ایرانی تطبیق می‌کنند؛ مسائل ما را رصد می‌کنند و بر طبق آن مسائل، موضوعات و محتوا برای رسانه خودشان تهیه می‌کنند؛ یعنی کاملاً واضح است که هدف اینجا است. خودشان هم می‌گویند، انکار هم نمی‌کنند. می‌خواهند بر روی ذهن ملت ما و بر روی رفتار ملت ما، جوان، نوجوان، حتی کودک، اثرگذاری کنند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۲/۰۹/۱۹).^۲

این مسئله از آنجا اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که به‌عنوان ادامه‌دهندگان راه انبیاء که: «مهم‌ترین وظیفه انبیاء، سیره اهل بیت علیهم‌السلام، حفظ زنجیره توحیدی، حفظ حضور مردم در صحنه، عملیاتی شدن ارزش‌ها و آرمان‌ها، مقابله با فتنه‌ها، مطالبه‌گری و کمک به حل مشکلات، خطر رها شدن تبیین در انحراف جوانان» و از سوی دیگر «وقتی انسان نقطه مقابل خودش را نگاه می‌کند یک جبهه‌ای می‌بیند، ما در مقابلمان جبهه فرهنگی، سیاسی غرب وجود دارد، و در دل این جبهه، باز یک جبهه سرمایه‌داری خطرناک و آدم‌خوار وجود دارد؛ باز در کنار این، یک جبهه صهیونیستی با اهداف مشخص وجود دارد، باز

1. https://www.bsqr.ir/article_169432.html

2. https://farsi.khamenei.ir/speech_content?id=24721

در کنار این، یک جبهه ارتجاع فکری و خوک‌صفتی در زندگی بشری وجود دارد، سلاطین و مسئولین و متولیان امور خیلی از حکومت‌ها، زندگی حیوانی‌شان مثل خوک و اهدافشان اهداف دشمنان و فکرشان فکرهای متحجر، که اینها همه یک مجموعه‌ای را تشکیل داده‌اند در مقابل ما یک جبهه هستند» (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۷۲/۵/۸). بنابراین ضروری است بدانیم راه مقابله همان «روش اسلامی تبیین است، و همین تبیین‌ها موجب شد که انقلاب اسلامی بر بسیاری از این پیش‌زمینه‌های تاریخی و تربیت‌های غلط فائق بیاید» (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۸۷/۰۲/۱۴).^۱ «تبیین اساس کار ما است. ما با ذهن‌ها مواجهیم، با دل‌ها مواجهیم؛ باید دل‌ها قانع بشود. اگر دل‌ها قانع نشد، بدن‌ها به راه نمی‌افتد، جسم‌ها به کار نمی‌افتد؛ این فرق بین تفکر اسلامی و تفکرات غیراسلامی است». «امروز این جهاد کبیر به میزان زیادی متوقف به تبیین است؛ تبیین، بیان کردن، روشنگری؛ امروز روشنگری لازم است علما، روشنفکران، تحصیل‌کرده‌ها، همه کسانی که منبری دارند، تریبونی دارند مسئولند که روشنگری کنند، و حقایق دنیای اسلام را برای مردمی که نمی‌دانند بیان کنند؛ این روشنگری جهاد است. عرصه‌های جهاد تبیین نظامی، علمی، اقتصادی، فرهنگی، تبلیغاتی، مطبوعاتی، سیاسی، عمرانی، مدیریتی می‌باشد. بدون تبیین و تبیین بلیغ، قطعاً هیچ فکری و هیچ اندیشه متقنی، توفیق رواج و اعتقاد عمومی را پیدا نخواهد کرد». از مواردی که جزء جهاد تبیین به شمار می‌رود مقابله با فتنه و جلوگیری از آن در جامعه است؛ کار فتنه این است که ذهن‌ها را غبارآلود می‌کند، به‌عنوان مثال فتنه در سال‌های اخیر که دشمن مجموعه‌ای از اطلاعات را وارد اذهان مردم نمود تا برخی تهییج شوند و وارد میدان بشوند، در این حین مزدورانی هم هستند که آتش خشم مردم را به بهانه اعتراض با اغتشاش شعله‌ورتر نموده و سعی دارند به نظام و انقلاب اسلامی ضربه بزنند. با وجود این همه تجهیزات در جبهه دشمن، کشور نیازمند مدیریت جهادگران تبیین خود در تمام عرصه‌ها که یک جبهه واحد برای مقابله با دشمنان را تشکیل می‌دهند است، به خصوص در عرصه سیاسی که این پژوهش به دنبال یافتن پاسخی برای سؤال اصلی (سازه‌های مؤثر بر مدیریت جهادگران تبیین در جبهه‌آرایی سیاسی کدامند؟) می‌باشد.

پیشینه پژوهش

کاوند و محمدی مقدم (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان «الگوی مفهومی جهاد تبیین از دیدگاه مقام معظم رهبری» با هدف شناخت ابعاد مختلف جهاد تبیین و گفتمان مقام معظم رهبری انجام داده‌اند. یافته‌ها نشان داد که جهاد تبیین در عرصه‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، دینی و فکر و اندیشه تبلور می‌یابد.

1. https://farsi.khamenei.ir/speech_content?id=3432

همچنین اخلاق‌مداری، دین‌مداری، دانش و آگاهی، انقلابی‌گری، ولایت‌مداری، مدیریت جهادی و عقلانیت، از جمله عوامل زمینه‌ساز جهاد تبیین می‌باشند. کامیابی در جهاد تبیین دستاوردهایی همچون دستیابی به تمدن نوین اسلامی، امیدآفرینی، توسعه و پیشرفت، اقتدار و عزتمندی، امنیت ملی و بین‌المللی و انسجام و وحدت اسلامی را در پی خواهد داشت و در نهایت الگوی مفهومی جهاد تبیین ارائه می‌گردد.

مهربانی و زرگران خوزانی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «واکاوی جهاد تبیین: پژوهشی مبتنی بر تحلیل مضمون در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)» با هدف تعیین موضوعات بایسته‌ها، راهبردها و پیامدهای جهاد تبیین می‌پردازد. یافته‌های پژوهش، پانزده مضمون اصلی و شصت مضمون فرعی شناسایی شد که در چهار دسته: موضوعات هدف تبیین (اعتقادات دینی، فرهنگ و تاریخ ملی اسلامی، ارزش‌های اسلامی، الگوهای رفتاری و دستاوردهای ملی)، بایسته‌های تبیین (ماهیت دینی، ماهیت اخلاقی قانونی و ماهیت اجرایی رفتاری)، راهبردهای تبیین (مخاطب‌شناسی، استفاده بهینه از ابزار و رسانه، مسئولیت‌پذیری همگان و آموزش و توسعه) و پیامدهای تبیین (حفظ نظام، مشارکت فعالانه ملت و حل مسئله) دسته‌بندی نموده‌اند.

محمودی و صادقی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی جهاد تبیین در فضای مجازی از منظر رهبر انقلاب» بیان کرده‌اند که بر اساس نظر رهبر انقلاب جهاد تبیین در فضای مجازی یک جریان جهادی و انقلابی اصیل برای ابهام‌زدایی از شبهات، اخبار جعلی و تحریف در سطح جامعه است که باید به نفع ارزش‌های ملت مدیریت شده و نسبت به آرایش جنگی، تصمیم‌گیری فعال تولید محتوا و شبکه ملی اطلاعات در جهت مقابله با دشمن در جهت مسیر گام دوم انقلاب اقدام و تلاش گردد.

کریمی‌زاده، محسنی و لشکری (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «شناسایی و اولویت‌بندی الزامات جهاد تبیین در بیانات مقام معظم رهبری (۱۴۰۰ - ۱۳۶۸)» با هدف شناسایی، دسته‌بندی و معرفی سلسله مراتب الزامات جهاد تبیین در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) انجام شده است. داده‌ها شامل بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدارهای مختلف ایشان طی سال‌های ۱۴۰۰ - ۱۳۶۸ بوده است که در قالب چهل مفهوم و سپس ۲۸ مضمون شناختی، شناسایی و در شش سطح سلسله مراتبی شامل: سطح اول (اندیشه‌ورزی و دانش‌پژوهی و دانشجویی مستمر)، سطح دوم (قدرت تحلیل، آگاهی و فهم کلان، خودسازی، نوآوری، مسئله‌شناسی)، سطح سوم (روحیه عمل‌گرایی، عمل صالح، اخلاق‌گرایی، بیان درست، اقدام به موقع، صبر در کار و همت و عزم راسخ)، سطح چهارم (بصیرت، ایمان به خداوند، شناخت، قانون‌گرایی، جهت‌گیری مشخص، امیدواری، اولویت‌بندی)، سطح پنجم (اعتماد به وعده الهی، شجاعت، صراحت در بیان حق، نگاه واقع‌بینانه) و سطح ششم (روحیه پایداری، عدم اختلاف‌افکنی و عدم اعتماد به دشمن) دسته‌بندی شده است.

طاهری و غضنفری (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی شاخص‌های جهاد تبیین در قرآن کریم و کتاب مقدس» با هدف شناخت مهم‌ترین شاخصه‌های جهاد تبیین در قرآن و کتاب مقدس می‌پردازد و مقاومت، پایداری و جهاد که ناشی از ایثار و از خود گذشتگی است، امید به آینده، نوع‌دوستی و احترام به حقوق دیگران، اخلاق‌مداری، خدامحوری، عدم تعرض در پیوند صحیح افراد با یکدیگر، دوری از ظلم به طبقه مظلوم، دست‌درازی و طمع به مال یتیم، تهمت به افراد و غیره، توصیه به انفاق و صلح حاصل می‌شود.

ادبیات و چهارچوب نظری

۱. جهاد تبیین

جهاد تبیین شیوه دیگری از جهاد و مهم‌ترین عرصه جهاد در عصر کنونی است که ترکیبی از دو عنصر «جهاد» و «تبیین» است. کلمه جهاد از ماده «ج ه د» و جهد به معنی مشقت و تلاش فوق العاده است و جهد به معنی تلاش فراوان، یا طاقت و در کل به نوعی واداشتن بدانچه بر آن سخت و دشوار باشد، گفته شده است (آیینی و موسوی، ۱۴۰۰: ۱۲۸).^۱ واژه جهاد و واژگان برگرفته از آن در آیه‌های مکی در معنای عام و لغوی آن به کار رفته است. نخستین آیه درباره تشریع جهاد، معروف به «آیه اذن جهاد»، به جهاد دفاعی اختصاص دارد که در سال اول هجری نازل شد و به مسلمانان اجازه داد که در برابر هجوم مشرکان از خود دفاع کنند.^۲

از نظر لغوی جهاد، معادل کلمه مبارزه در فارسی است. مبارزه به معنای سعی و تلاش برای از میان برداشتن موانع (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۸۳/۸/۲۰) و تلاش کردن و به کار گرفتن نیرو و توان برای تحقق بخشیدن به یک هدف است (مصباح، ۱۳۸۳: ۱۹). در مفهوم اسلامی، هر تحرک و تلاشی جهاد نیست و جهاد عبارت است از تلاشی مستمر، همه‌جانبه، هوشمندانه و مخلصانه که در مقابل یک دشمن و یک خصم است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۰/۵/۲۶). «همه معنای جهاد، جهاد با شمشیر و تفنگ که

1. https://jdham.iamu.ac.ir/article_251085_30fcc4e08c77f8a44e5dbcf812469982.pdf

۲. سوره مبارک حج، آیه‌های ۳۹ و ۴۰: «أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ يَأْتُهُمْ ظُلُمًا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ * الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْ لَا دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفُتَّتِ صَوَامِعُ وَبِيعَ وَصَلَوَاتُ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ؛ به کسانی که جنگ بر آنان تحمیل شده رخصت [جهاد] داده شده است، چراکه مورد ظلم قرار گرفته‌اند و البته خدا بر پیروزی آنان سخت تواناست؛ همان کسانی که به ناحق از خانه‌هایشان بیرون رانده شدند [آنها گناهی نداشتند] جز اینکه می‌گفتند پروردگار ما خداست و اگر خدا بعضی از مردم را با بعضی دیگر دفع نمی‌کرد، صومعه‌ها و کلیساها و کنیسه‌ها و مساجدی که نام خدا در آنها بسیار برده می‌شود سخت ویران می‌شد و قطعاً خدا به کسی که [دین] او را یاری می‌کند یاری می‌دهد، چراکه خدا سخت نیرومند شکست‌ناپذیر است».

نیست؛ هر تلاش شما یک جهاد است، جهاد یعنی مجاهدت کردن و تلاش کردن. زندگی یعنی اینکه ما این هدف‌ها را ترسیم کنیم و ارزش‌هایی را که برای ما عزیز و محترم است، مشخص کنیم و بعد با همه قوا بکوشیم»^۱ (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۷۰). «جهاد یعنی چه؟ جهاد یعنی تلاش در مقابله با دشمن؛ هر تلاشی جهاد نیست. خیلی‌ها تلاش می‌کنند، تلاش‌های علمی زیادی می‌کنند، تلاش‌های اقتصادی می‌کنند که خوب و بجا است، اما جهاد نیست. جهاد یعنی تلاشی که هدف‌گیری در مقابل دشمن در آن وجود داشته باشد؛ این جهاد است. در اصطلاح اسلامی و منطق اسلامی، جهاد این است که در مقابل دشمن انجام می‌گیرد. شما کار اقتصادی بکنید برای مقابله با دشمن، می‌شود جهاد؛ کار علمی و تحقیقی بکنید برای مقابله با دشمن، می‌شود جهاد؛ حرف بزنید، تبیین کنید برای خنثی کردن وسوسه دشمن، می‌شود جهاد؛ اینها همه جهاد است. پس مهم این است که ما عرصه جهاد را تشخیص بدهیم که در هر زمانی در چه عرصه‌ای باید جهاد کرد؛ این خیلی مهم است». بنابراین «تبیین، یعنی بیان حقیقت و از بین بردن غبار جهالت و تحریف از اذهان. ذهن انسان ممکن است دچار ابهام شود، مورد تحریف قرار گیرد و دشمن یا هر فرد دیگری آن را از مسیر حقیقی و عقلانی خودش منحرف کند. به عبارتی تبیین به معنای بی‌تفاوت نبودن انسان نسبت به ذهن‌هایی است که به کمک نیاز دارند و باید تعلیم ببینند. مقام معظم رهبری در موارد متعددی «اساس روش اسلامی و انقلابی را تبیین دانسته‌اند» (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۴۰۰/۱۱/۳)^۲.

یکی از مصادیق جهاد تبیین که امام خامنه‌ای (مدظله العالی) فرمان آن را صادر فرمودند، «تبیین امام خمینی ره» است، اگر واقعیت امام به درستی تبیین نشود، این شخصیت بزرگ دچار تحریف خواهد شد و راه و روش این شخصیت بزرگوار از سوی جریان‌های داخل و خارج به‌گونه‌ای دیگر بیان می‌شود. بر همین اساس در اینجا برخی از ویژگی‌های امام ره را بیان می‌کنیم. امام خمینی ره به ما یاد دادند که غرب‌زده نباشیم و به داشته‌های خودمان متکی باشیم. امام راحل با خودباوری به فکر آبادانی کشور بود و با این نگاه و همچنین توکل بر خدای بزرگ توانست ایران را متحول و نگاه نه شرقی نه غربی را مطرح کند تا با خودباوری بتوانیم در مسیر استقلال ایران گام برداریم. همه ابعاد شخصیتی امام خمینی ره به‌گونه‌ای است که انسان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد، اما اگر «تأثیر گذاشتن» را به اثر کردن در عمل خود معنا کنیم، شخصیت «خودباور» امام ره است که درس خودباوری در راستای خداباوری را بیان می‌کند. در شرایطی که دشمن با تبلیغات گسترده خود سعی دارد تا عزت نفس مردم ایران را خدشه‌دار

1. <https://farsi.khamenei.ir/speech?nt=2&year=1370>

2. https://farsi.khamenei.ir/speech_content?id=49448

کند، تبیین این بُعد از شخصیت امام راحل می‌تواند برای همه مردم، چراغی برای پیمودن راه باشد. غیرت دینی رهبر کبیر انقلاب اسلامی از ویژگی‌های بارز ایشان بود. امام خمینی علیه السلام دارای مجموعه‌ای از ویژگی‌های یک انسان متعالی بودند که اکنون می‌تواند برای بسیاری از افراد و از جمله جوانان، الگویی مثال‌زدنی باشد. غیرت دینی امام راحل علیه السلام مهم‌ترین ویژگی شخصیتی ایشان بود و این ویژگی، باعث استقامت مثال‌زدنی آن مرد بزرگ در راه دین و استقلال کشور شد؛ به همین دلیل شخصیت وی در برابر سختی‌ها، شکست‌ناپذیر بود. ساده‌زیستی امام راحل، الگویی برای همه مردم است. ساده‌زیستی این پیر فرزانه، همان ساده‌زیستی مورد نظر اسلام بود که از نقاط برجسته سبک زندگی امام راحل شمرده می‌شود. امام به‌عنوان یک رهبر دینی و حتی فراتر از آن به‌عنوان کسی که پایه نظام استکباری ستم‌شاهی را از میان برداشت، دارای اخلاص بود و به راه خود ایمان داشت. مناعت طبع و عدم وابستگی این شخصیت به دنیا باعث شده بود تا تأیید و یا تکذیب دیگران در او اثری نداشته باشد و به آنچه که ایمان داشت، عمل می‌کرد. از بارزترین خصلت‌های پسندیده روحی و معنوی امام، اطمینان و آرامش خاطر بود، آنهایی که ایشان را درک کرده‌اند به این حقیقت اعتراف کرده‌اند که امام در تمام فراز و نشیب‌ها، حتی یک لحظه دچار اضطراب نشد. امام راحل طبق فرمایشات رهبر معظم انقلاب به فرموده‌های خداوند متعال ایمان تام و تمام داشت و یقین به راه، هدف، مردم و حق‌پذیری از دیگر خصوصیات امام خمینی علیه السلام بود.^۱

۲. مدیریت جهادگران تبیین

جهاد تبیین و مدیریت صحیح آن نه‌تنها یک وظیفه تاریخی برای حفظ آرمان‌های انقلاب اسلامی است، بلکه ابزاری برای ایجاد آگاهی و شناخت عمیق‌تر از شخصیت و اندیشه‌های امام خمینی علیه السلام است. جهاد تبیین به‌عنوان یک مفهوم کلیدی در سیره امام خمینی علیه السلام شناخته می‌شود و در طول زندگی ایشان، از زمان پیش از تبعید تا پیروزی انقلاب اسلامی، به وضوح مشهود است. این مفهوم به معنای روشنگری و تبیین حقایق در برابر انحرافات و تحریفات است که امام خمینی علیه السلام با استفاده از آن، توانست نهضت اسلامی را هدایت کند. این مفهوم باید در میان نسل‌های جدید ترویج یابد تا بتوانند با چالش‌های کنونی مقابله کنند.

امام خمینی علیه السلام هدایت و رهبری جهاد تبیین را به‌عنوان یک حرکت انقلابی با هدف سرنگونی رژیم سلطنتی بر عهده داشته است. در زمان انقلاب اسلامی و مبارزات علیه رژیم پهلوی، جهاد تبیین به‌عنوان

1. <https://www.isna.ir>

ابزاری کلیدی برای بسیج مردم و ایجاد آگاهی عمومی استفاده شده است. امام خمینی با بهره‌گیری از منطق و سخنرانی‌های مؤثر، توانست مردم را به حرکت درآورد و نظام دیکتاتوری را سرنگون کند. و این درحالی است که جهاد تبیین در زمان‌های دیگر بیشتر بر حفظ دستاوردهای انقلاب و مقابله با تحریفات متمرکز شده است. ابزارها و روش‌ها نیز به تناسب زمان تغییر کرده‌اند تا با نیازهای جدید جامعه سازگار شوند.

حضرت امام علیه السلام خطاب به طلاب که رسالت اصل جهاد تبیین را بر دوش دارند فرمودند:

شما وظایف سنگینی دارید. اگر در حوزه‌ها به وظایف خود عمل نکنید و در صد تہذیب خود نباشید و فقط دنبال فراگرفتن چند اصطلاح بوده، مسائل اصولی و فقهی را درست کنید، در آتیه خدای نخواستہ برای اسلام و جامعہ اسلامی مضر خواهید بود؛ ممکن است، العیاذ باللہ، موجب انحراف و گمراہی مردم شوید. اگر بہ سبب اعمال و کردار و رفتار ناروای شما یک نفر گمراہ شدہ، از اسلام برگردد، مرتکب اعظم کبایر می‌باشید؛ و مشکل است توبہ شما قبول گردد. چنان‌کہ اگر یک نفر ہدایت یابد، بہ حسب روایت «بہتر است از آنچہ آفتاب بر آن می‌تابد». امیر المؤمنین علیہ السلام: «لَا وَجْهَی رَسُولِ اللّٰہِ صلی اللہ علیہ وسلم»؛ اِلَی الِیْمَن قَال: یا عَلِی لَا تَقَاتِلْ اَحَدًا حَتّٰی تَدْعُوہ اِلَی الْاِسْلَام و اِیْم اللّٰہ لِأَن یَّهْدِی اللّٰہ عَزَّ وَ جَلَّ عَلِی یدیک رجلاً خیر لک ممَّا طَلَعَت عَلَیْہ الشَّمْسُ و غَرَبَتْ و لَک و لاؤہ. ہنگامی کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم مرا بہ یمن فرستاد فرمود: ای علی با هیچ کس جنگ مکن مگر آنکہ او را بہ اسلام دعوت کنی، بہ خدا سوگند اینکہ خداوند مردی را بہ دست تو ہدایت کند، برای تو از آنچہ خورشید بر آن طلوع و غروب می‌کند بہتر است و تو ولاء (حق آرث و ...) او را بہ دست می‌آوری». مسئولیت شما خیلی سنگین است. وظایف شما غیر از وظایف عامہ مردم می‌باشد؛ چہ بسا اموری کہ برای عامہ مردم مباح است، برای شما جایز نیست، و ممکن است حرام باشد. مردم ارتکاب بسیاری از امور مباحہ را از شما انتظار ندارند، چہ رسد بہ اعمال پست نامشروع، کہ اگر خدای نخواستہ از شما سربزند، مردم را نسبت بہ اسلام و جامعہ روحانیت بدبین می‌سازد (امام خمینی، ۱۳۷۸: ۱۲).

«در خصوص توجہ امام بہ مردم، عبارت است از لزوم آگاہ‌سازی دائمی مردم. خود امام در سنین بالای عمر - با حال پیرمردی - از ہر فرصتی استفادہ کرد برای اینکہ حقایق را برای مردم بیان کند. در دستگاہ‌های تبلیغاتی جہانی، نقش تحریف و گمراہ‌سازی، نقش فوق‌العادہ خطرناکی است کہ امام بہ آن توجّہ داشت. وسایل ارتباطی فکری نامطمئن و وابستہ بہ دشمنان کشور و ملت، امام را وادار می‌کرد کہ ہم خود او

به‌طور دائم در موضع تبیین و ارشاد و هدایت مردم قرار گیرد و هم به دیگران دائماً توصیه کند که حقایق را به مردم بگویند و افکار آنها را نسبت به حقایق که دشمن سعی می‌کند آنها را مکتوم نگه دارد، آشنا کنند. اینکه ما دائماً به صاحبان بیان و قلم و تربیون‌های مختلف توصیه می‌کنیم که هدف و همت خود را بر تبیین صحیح حقایق قرار دهند، برای این است» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۰/۰۳/۱۲).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی) جهاد تبیین را مهم‌ترین و عظیم‌ترین جهاد در این زمان معرفی نمودند؛ چراکه در حقیقت، این جهاد تبیین است که به سایر جهادها جهت می‌دهد و تمامی جهادها حتی جهاد ابتدایی که روایات زیادی در اهمیت آن داریم، نیازمند دعوت و تبیین هستند. تبیین به قدری مهم است که در بحث جهاد نظامی، بابتی تحت عنوان باب امان یا باب اجازه وجود دارد و در آیات قرآن نیز آمده است که خداوند می‌فرماید: «وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ» (توبه / ۶) و اگر یکی از مشرکان از تو پناه خواست پناهش ده تا کلام خدا را بشنود سپس او را به مکان امنش برسان چراکه آنان قومی نادانند.

در اهمیت جهاد تبیین همین بس که رهبر انقلاب معتقد است تمامی جهادها اعم از جهاد نظامی، جهاد سیاسی، جهاد فرهنگی، جهاد خدمات اجتماعی و مطبوعاتی، با جهاد تبیین معنا پیدا می‌کنند، اگرچه برخی از مواردی که شمرده شد می‌تواند از مصادیق جهاد تبیین هم باشد؛ «یک روز میدان، میدان نظامی است، مثل دوران دفاع مقدس، دوران دفاع از حرم، اینجا میدان، میدان نظامی است ... یک روز عرصه علم است، جهاد، جهاد علمی است باید علم را بالا برد. یک روز عرصه فعالیت‌های اجتماعی است، یک روز عرصه خدمات اجتماعی است و خدمت به مردم. آن روزی که دشمن سعی می‌کند جامعه را در فشار اقتصادی قرار بدهد، برای اینکه مردم را در مقابل اسلام، در مقابل نظام اسلامی قرار بدهد، آن روز اگر شما خدمت اقتصادی و اجتماعی به مردم بکنید، جهاد کرده‌اید در مقابل دشمن؛ لکن از همه اینها مهم‌تر عرصه تبیین و روشنگری است. اگر روشنگری شود، همه این عرصه‌های گوناگون، در وقت خود و جای خود وضعشان روشن خواهد شد و مردان خودشان را پیدا خواهند کرد» (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۴۰۰/۱۱/۳)^۱

۳. جبهه‌آرایی سیاسی

جبهه سیاسی گروهی متشکل از حزب‌ها و سازمان‌های مختلف است که برای رسیدن به اهداف معین با یکدیگر متحد می‌شوند (عمید، ۱۳۸۹: ۲۵). در جبهه سلاطین، نگاه‌ها و افق‌های جامع‌تری وجود دارد.

1. https://farsi.khamenei.ir/speech_content?id=49448

جبهه متشکل از همه افراد و تشکلهاست با همه نوع ابزار، برای مواجهه با جبهه مقابل؛ ساختار جبهه متفاوت است، و گستره بیشتری دارد. در جبهه، جوششها از کف میدان بلند می‌شود، و از پایین رو به بالاست. افرادی که وارد جبهه‌ها می‌شوند با دلشان می‌آیند تا کارها را با همدلی انجام دهند. در جبهه، اصالت با انگیزه‌های مجموعه مردم است. افراد در جبهه چابک هستند و معمولاً سریع و روان تصمیمات اثرگذار می‌گیرند و کار انجام می‌دهند. در جبهه نوع فعالیت مشترک نیست؛ مثلاً یکی در هیئت کار می‌کند و یا کسی در کار کتاب است. حرکت و به خط زدن و عملیات کردن هدف جبهه است (گروه محققین، ۱۴۰۲: ۳۷ - ۲۸). «باید بدانیم که آن جبهه متشکل از کیست؟ از هنرمند، روشنفکر، عنصر فرهنگی؛ یعنی شماها هستید، شماها و امثال شما ... آقایان و دوستانی که مشغول کار هستید» (بیانات حضرت امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۸/۲۴).^۱ «ما اگر بخواهیم در مقابل این جبهه کار کنیم، هم باید تنوع داشته باشیم، هم ابتکار داشته باشیم، هم باید انگیزه داشته باشیم، هم باید برنامه داشته باشیم؛ کارمان برنامه هدایت شده باشد. و این نمی‌شود مگر با "تشکیل جبهه". این طرف هم بایستی جبهه تشکیل داد. از افراد و حتی مجموعه‌ها، به تنهایی کار بر نمی‌آید، باید یک کار وسیع جبهه‌ای انجام داد» (همان).

روش‌شناسی پژوهش

به منظور احصاء ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها، ۲۷۵ مضمون اولیه از بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) استخراج گردید و سپس به منظور دسته‌بندی داده‌های کیفی با روشی که از نظر هدف کاربردی، از نظر نوع روش توصیفی و از نظر رویکرد آمیخته است، انجام شد. جامعه آماری مورد مطالعه پژوهش در بخش انجام روایی محتوایی شامل پنج نفر از خبرگان در حوزه سیاست‌گذاری با سطح تحصیلات دکترا و تجربه خدمت بیش از ۲۵ سال، و در بخش جامعه نمونه آماری متشکل از ۸۵ نفر از کارشناسان آشنا به موضوع پژوهش بوده است که به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند. برای بررسی اولیه متغیرها از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی و برای سنجش روایی آن از روش‌های روایی محتوایی (ویرایش سؤالات پژوهش قبل از توزیع) استفاده شده است. از طرفی بررسی پایایی پژوهش با ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی همگون انجام شده و ارزیابی نهایی مدل در نرم‌افزار اسمارت پی ال اس بوده است. همچنین به منظور شناخت سطح اهمیت و ضریب تأثیرگذاری هر یک از ابعاد و شاخص‌ها، از تکنیک خبرگی سوارا استفاده شده است.

1. https://farsi.khamenei.ir/speech_content?id=41040

یافته‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها

مضامین اولیه احصاء شده از بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)		
کار روی مسئله استقلال	هسته مقاومت در مساجد	ستیز با دشمن
کار روی مسئله عدالت	مجاهدان فداکار	نگاه بلندمدت
پروپاگاندا (تبلیغات)	مدافعان حرم	نگاه گسترده
حفظ مغزها	فعالان سخت‌کوش جهاد تبیین	به میدان آوردن ظرفیت‌های بی‌نظیر
نشان دادن مهارت	گروه‌های کمک مؤمنانه	به میدان آوردن همه قوای جبهه
تدبیر در میدان جهاد تبیین	اردوهای جهادی	حق
شبیه‌زدایی از ذهن مخاطبین	تبیین حقیقت از زبان‌های مختلف	حرکت حلقه‌های میانی
محتوای قوی	شیوه دشمن	استفاده از ظرفیت‌های موجود
منطق محکم و غنی	جعل و دروغ‌پردازی	قیام با قوای معنوی
بصیرت دادن	روشن‌بینی	قیام با قوای انسانی
باز کردن گره ذهن مردم	مردمی بودن	مبارزه با بزرگان جبهه استکبار جهانی
گوش شوا برای شنیدن حرف مردم	گره‌گشایی	مبارزه با جبهه صهیونیسم
جلوگیری از اغوای مردم	روشنگری در برائت از استعمار	داشتن خط حمله قوی
جلوگیری از اغوای خواص	نشان دادن توفیقات کشور	جبهه فضای مجازی
خواص پرانگیزه	معرفی پیشرفت‌ها	قدرت غلبه
شیوه نو	جلوگیری از انحراف	تثبیت‌شوندگی
گفتن سخن نو	امید آفرینی	حرکت در میدان
جلوگیری از مخدوش کردن چهره امام علیه السلام	حرکت فکری	جنگ بی‌امان
جلوگیری از مخدوش کردن چهره نظام	دشمن	تقویت زیرساخت‌های جبهه حق
جلوگیری از مخدوش کردن چهره انقلاب	گفتمان پیشرفت	تقویت امکانات جبهه حق
پاسخ به اشکالات	گفتمان عدالت	شناخت خودی از غیرخودی
پاسخ به ابهام‌آفرینی‌ها	استفاده از قوای فکری	اعتقاد قوی به اسلام
بستن منافذ فکری	آتش به اختیار	اعتقاد به نظر قرآن
برنامه‌ریزی برای مقابله با ستیز دفع وسوسه‌ها	تولید کتاب خوب	اعتقاد به ایمان اسلامی
روایت دفاع مقدس	تولید مقاله خوب	اعتقاد به نظام
	تولید فیلم خوب	وفاداری به نظام
	آموزش درست سربازان جنگ نرم	وفاداری به ارزش‌های انقلابی
	بینش و انگیزه	اعتقاد به استقلال و خودکفایی
	خنثی‌سازی وسوسه‌های دشمن	
	قیام با قوای فکری	

مضامین اولیه احصاء شده از بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)		
روایت درست حوادث	عدم انفعال	ولایت محوری
علاج تبلیغات (پروپاگاندا) دشمن	روایت به هنگام	آرمان خواهی
خستگی ناپذیری	روایت در لحظه	انقلابی گری
اطلاع رسانی برای هدایت افکار عمومی	روایت نخستین	تلاش برای دستیابی به عزت
ایجاد جو خوش بینی	واکنش سریع	بهره گیری از عقلانیت
استفاده از ابزار تبیین	تحرك نخستین	شناخت نقاط آسیب پذیری
شناخت مقاله با خبر دروغ	انتشار افکار درست و صحیح	دشمن
مقابله با جعل دشمن	روایت انقلاب اسلامی	کمک به مردم
مقابله با دروغ پردازی های دشمن	خنثی کردن توطئه دشمن	حضور در میدان
عدم تحلیل دروغ	رصد حرکت دشمن	متدین
عدم تأیید دروغ دشمن	پاسخ به حمله رسانه ای دشمن	حضور در میدان اخلاق
نماز جمعه مرکز تبیین است	شناخت استعداد های رسانه	رعایت ملاحظات دینی
مبارزه با تزئین های دروغ	تبلیغی	حضور در صحنه
مقابله با دشمن	حضور فعال رسانه ای	یکپارچه بودن
جلوگیری از بزرگ کردن نقاط ضعف	مقابله با شبکه های نفوذ اجتماعی	مأیوس نمودن دشمن
مقاومت در جبهه	توفیق جنگ روایت ها	مثل ستون محکم
عدم تسلیم	ساخت سینمای دینی	مانع نفوذ دشمن
حرکت در جبهه حق	شناخت جبهه حق	حفظ دین از دست آویزی
ضربه زدن به جبهه استکبار	شناخت جبهه باطل	دنیا مداران
آرایش نوین جبهه حق	شناخت جبهه نفاق و انحراف	رصد تحرکات دشمن
معرفی سلبریتی های وابسته	سامان دادن جبهه	تکیه بر ظرفیت های داخلی
شناسایی غرزدگان لیبرال	تبیین حقیقت از زبان های مختلف	تبیین استقلال و آزادی
شناخت نقشه های دشمن	تبیین با ابتکارات مختلف	حفظ آرمان های انقلاب
تبیین حکمرانی اسلامی	تبیین با بیان مستند	حرکت تمدن اسلامی
حرکت تبیینی	تبیین وظیفه هر مدیر	کنترل فتنه جهانی
تبیین حکمرانی مردمی	تبیین جریان ساز	بصیرت
تبیین حکمرانی غیراشرافی	تبیین صریح	صبر
تبیین حکمرانی دینی	تبیین شفاف	فرصت شناسی
تبیین حکمرانی عادلانه	تبیین بی پرده	تشکیل حلقه های میانی حرکت
	تبیین آشکار	عمومی
	تبیین اثربخش	تکلیف مداری
	تبیین مستمر	تنوع و ابتکار

مضامین اولیه احصاء شده از بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)		
تبیین حفظ وحدت	زدودن بدفهمی	پایان دادن به ولنگاری
جنگ حق و باطل	زدودن کج‌فهمی	شناخت ادبیات انقلاب
جنگ بین اسلام و کفر	تبیین‌گری جهادی	ریشه‌کن کردن فساد
جنگ بین روایت‌های دروغ و حقیقت	سردرگم نشدن در تبیین	شناخت ادبیات دفاع مقدس
تبیین نقش و جایگاه ما در جبهه	تبیین ارزش‌ها	شناخت ادبیات تاریخ انقلاب
داشتن پتانسیل بالا در جنگ نرم	تبیین تحریم	تربیت نیروی سیاسی
داشتن شجاعت در میدان جنگ (تبیین)	تبیین جنگ	نشست و برخورد با مردم
تدبیر در میدان جنگ	تبیین فعالیت‌های اقتصادی	روشن‌بینی در مبارزه با مردم
حمایت از مستضعفان	تبیین فعالیت‌های سیاسی	روشن‌بینی در مبارزه با دشمن
کمک به اداره سیاسی کشور	تبیین فعالیت‌های فرهنگی	ارتقای روشن‌بینی
دفاع مقدس	تبیین فعالیت‌های اجتماعی	خنثی‌سازی تلاش دشمن برای
عدم هراس از دشمن	تبیین ارزش کارها	سلب اعتماد مسئولین
عقلانیت کامل	مطالبه‌گری	خنثی‌سازی تلاش دشمن برای
تبیین همراه با زینت عاطفه	وظیفه‌شناسی روشنفکران	تسلط بر سرزمین‌ها
ایجاد کانون‌های جهاد تبیین	توجه به اساس کار	خنثی‌سازی تلاش دشمن برای
فریضه دانستن جهاد تبیین	داشتن منطق قوی	سلب امید
جهاد تبیین فریضه فوری	سخن متین	خنثی‌سازی تلاش دشمن برای
جهاد تبیین در برابر تحریف	تضعیف اتحاد ملی	سلب اعتماد
جهاد تبیین وظیفه همگانی	جلوگیری از مزدورپروری	خنثی‌سازی تلاش دشمن برای
جهاد فی سبیل الله	جلوگیری از حرام‌خوارسازی	طرفداری از مردم
جهاد روایت	خلق شکاف اجتماعی	تبیین همراه با زینت اخلاق
جهاد تبیین برای تمدن‌سازی	مبارزه با شیعه انگلیسی	حرکت به‌روز
جهادی بودن جهاد تبیین	خنثی‌کننده توطئه دشمن	توجه به بخش نرم‌افزاری جهاد
جهاد تبیین شیوه ائمه معصوم	مجاهدین عرصه تبیین	تبیین
تبیین در حوزه و دانشگاه	افشاگری	شبهه‌زدایی
تبیین در حوزه مطبوعات	جهاد آفندی	گوش شنوا داشتن
تبیین محتوای مهم انقلاب	جهاد اصغر	تصمیم‌سازی انقلابی
تبیین تفکر اسلامی	جهاد پدافندی	تصمیم‌گیری انقلابی
تبیین حماسه	جهاد کبیر (عدم اطاعت از دشمن)	تصمیم‌گیری اخلاقی
تبیین فاخر		هدف‌گذاری
		برنامه‌ریزی تبیینی
		پاسخ خواسته‌های بحق مردم

مضامین اولیه احصاء شده از بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)		
تبیین پرمغز		نقد علمی منصفانه
تبیین جهادگونه		گفتمان‌سازی سیاسی
تبیین گری جهادی		روشن نمودن ارزش کارها
تبیین در حوزه صدا و سیما		کار علمی سیاسی

به منظور تحلیل و ارزیابی عوامل شناسایی شده در بین جامعه آماری، متغیرهای احصاء شده از عوامل کتابخانه‌ای و همچنین پیشنهادات خبرگان به منظور ایجاد پرسش‌نامه ساختمان در نظر گرفته شد. با توجه به خروجی ضریب لاووشه مشاهده می‌شود که از دیدگاه کارشناسان مورد نظر روایی پرسش‌نامه در حد خوب ارزیابی گردید که در جدول (۱) قابل مشاهده است.

جدول (۱): خروجی ضریب لاووشه

عملکرد	گزارش عملکرد
تعداد پرسش‌های اولیه پرسش‌نامه	۴۸ پرسش
دسته‌بندی پرسش‌های مطرح شده	۳ دسته
تعداد ارزیابان پرسش‌نامه	۵ نفر
حذف پرسش‌ها و گویه‌های کم‌اهمیت	۱۳ مورد
پرسش‌های تصحیح شده به روش ضریب لاووشه	۱۱ مورد
خروجی روایی پرسش‌نامه	در حد خوب (امتیاز ۷۷,۵)

پس از تدوین و تأیید روایی محتوایی پرسش‌نامه، پرسش‌نامه نهایی با ۳۵ گویه تدوین شد که در قالب طیف لیکرت به صورت بسیار کم (نمره ۱) تا بسیار زیاد (نمره ۵) نمره‌گذاری شده است. در این بررسی ۳ متغیر به عنوان متغیرهای اصلی در نظر گرفته شد: متغیر الزامات و حمایت‌ها با ۷ پرسش، متغیر تخصص و مهارت‌ها با ۱۴ پرسش و همچنین متغیر ملاحظات و انتظارات با ۱۳ پرسش، در پرسش‌نامه نهایی قرار گرفت. در ادامه با بررسی جامعه آماری مورد مطالعه و با در نظر گرفتن فرمول کوکران، جامعه آماری نمونه‌ای پژوهش ۸۵ نفر تعیین شد که از ساختار جمعیتی به صورت جدول (۲)، تشکیل شده است.

جدول (۲): توصیف جامعه آماری

درصد فراوانی	فراوانی	ویژگی‌های جمعیتی
۱۲	۱۰	لیسانس
۵۹	۵۰	فوق لیسانس
۲۹	۲۵	دکتر
		تحصیلات

درصد فراوانی	فراوانی	ویژگی‌های جمعیتی
۳۵	۳۰	حوزه سیاستگذاری
۴۴	۳۷	حوزه آموزشی و اجرایی
۲۱	۱۸	حوزه مدیریتی و تصمیم‌گیری
۱۵	۱۳	کم‌تر از ۱۰ سال
۴۹	۴۲	۱۰ تا ۲۰ سال
۳۶	۳۰	بیشتر از ۲۰ سال
		سابقه و تجربه تخصصی

بررسی نشان داد، بیشترین فراوانی در ساختار جمعیتی مخاطبین مربوط به سطح تحصیلات فوق لیسانس با فراوانی ۵۰ و درصد فراوانی ۵۹ است. همچنین تعداد ۳۷ نفر از مخاطبین با درصد فراوانی ۴۴ در حوزه آموزشی و اجرایی حضور داشته‌اند و بیشترین تجربه خدمتی مخاطبین نیز با ۴۹ درصد مربوط به ۱۰ تا ۲۰ سال بوده است. در ادامه گزارش بررسی شاخص‌های مرکزی و پراکندگی پرسش‌های پژوهش در جدول (۳)، ارائه شده است.

جدول (۳): توصیف شاخص‌های پژوهش

کلیدواژه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	واریانس
همگرایی و هماهنگی مجریان	۸۵	۳,۸۳۶	۰,۰۰۹	۱,۰۱۷
کیفیت برگزاری جلسات		۳,۵۸۶	۰,۰۰۹	۱,۰۰۷
زیرساخت‌ها و سیستم‌های اجراکننده		۳,۶۸۳	۰,۰۱۰	۱,۱۸۴
شناخت دیدگاه و ذائقه مخاطبین		۳,۷۹۴	۰,۰۱۰	۱,۳۵۱
افزایش سطح دانش و تخصص جهادگران		۴,۲۳۳	۰,۰۱۰	۱,۲۴۶
تأثیرگذاری تبلیغات		۳,۹۷۱	۰,۰۰۹	۰,۹۹۹
ایجاد کانون‌های جهاد تبیین		۳,۸۹۶	۰,۰۱۰	۰,۹۹۸
مشوق‌ها و برانگیزاننده‌ها		۳,۹۵۸	۰,۰۱۱	۱,۱۰۹
محیط‌شناسی متقابل (SWOT)	۸۵	۳,۹۹۵	۰,۰۱۲	۱,۱۷۸
قدرت در ارتباط‌گیری با مخاطبین (گیرایی و شیوایی کلام)		۴,۲۵۱	۰,۰۱۰	۱,۱۸۱
آگاهی و شناخت بر ادبیات موضوع		۴,۰۵۵	۰,۰۱۰	۰,۹۹۲
داشتن مدیریت بهنگام در جلسه		۳,۸۵۳	۰,۰۰۹	۱,۱۲۰
دارای قدرت تحلیل و تفکر بهنگام در مواجهه با شبهات		۳,۷۲۳	۰,۰۱۳	۱,۳۸۷

کلیدواژه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	واریانس
تسط بر پاسخ‌گویی به ابهام‌آفرینی‌ها	۸۵	۳,۷۸	۰,۰۱۰	۱,۱۶۴
بیان درست و واقع‌بینانه		۳,۸۵۶	۰,۱۰	۱,۲۷۴
روشنگری با ذکر مصادیق		۴,۱۸۰	۰,۰۱۱	۱,۱۵۳
تسلط بر هدایت افکار عمومی		۳,۷۰	۰,۰۰۹	۱,۰۸۲
تبیین صریح، شفاف و بدون جانب‌داری		۴,۱۷۵	۰,۰۰۹	۱,۰۶۹
تسلط و آگاهی بر جنگ‌های شناختی و ادراکی		۳,۴۸	۰,۰۱۰	۱,۲۵۵
نوپردازی و بیان نظریات جدید		۳,۵۶	۰,۰۰۹	۱,۰۸۶
شبه‌زدایی از ذهن مخاطبین		۳,۲۹	۰,۰۱۱	۱,۵۲۹
مطالبه‌گری در هنگام بیان کاستی‌ها		۴,۰۸۳	۰,۱۱۷	۱,۴۵۱
تبیین حقیقت از زوایای مختلف	۸۵	۴,۰۹۶	۰,۰۱۰	۱,۱۶۴
شناخت شیوه‌های دشمن		۳,۹۵۲	۰,۰۱۰	۱,۲۷۴
نشان دادن توفیقات کشور		۴,۱۹۸	۰,۰۱۱	۱,۱۵۳
امیدآفرینی با ارائه روندهای پیش‌رونده		۴,۲۱۸	۰,۰۰۹	۱,۰۸۲
ترسیم چشم‌اندازها و اهداف انقلاب اسلامی		۴,۰۲۱	۰,۰۰۹	۱,۰۶۹
ارتقای سرمایه اجتماعی (ایجاد جو خوش‌بینی و حس اعتماد)		۴,۱۰۹	۰,۰۱۰	۱,۲۵۵
رعایت ملاحظات دینی و سیاسی		۴,۳۲۵	۰,۰۰۹	۱,۰۸۶
تنوع و ابتکار در ارائه مستندات		۳,۹۷۵	۰,۰۱۱	۱,۵۲۹
تبیین فاخر و تأثیرگذار با ابتکارات مختلف		۴,۱۵۷	۰,۰۱۱	۱,۴۵۱
تفہیم جدایی‌ناپذیری سیاست از زندگی و دغدغه‌های فردی		۴,۲۴۵	۰,۰۱۱	۱,۴۲۴
تفہیم تأثیرگذار بودن مشارکت‌ها و حضورهای مردمی		۴,۴۱۲	۰,۰۰۹	۱,۰۹۷
فصل الخطاب دانستن بیانات مقام معظم رهبری		۴,۳۸۹	۰,۰۱۰	۱,۳۶۳
انتقال متعادل مفاهیم در همگرا نمودن تکلیف دینی و ملی		۴,۳۲۵	۰,۰۱۰	۱,۴۱۶

در بررسی اولیه مشخص شد در بعد الزامات و حمایت‌ها، کلیدواژه‌ها و شاخص‌های افزایش سطح دانش و تخصص جهادگران و تأثیرگذاری تبلیغات به ترتیب با میانگین ۴,۲۳۳ و ۳,۹۷۱ از امتیاز بالاتری برخوردار بوده است. همچنین در بعد تخصص و مهارت‌ها شاخص‌های قدرت در ارتباط‌گیری با مخاطبین

(گیرایی و شیوایی کلام)، روشنگری با ذکر مصادیق و تبیین صریح، شفاف و بدون جانب‌داری و همچنین مطالبه‌گری در هنگام بیان کاستی‌ها، به ترتیب با میانگین‌های ۴,۲۵۱، ۴,۱۸۰، ۴,۱۷۰ و ۴,۰۸۳ از امتیاز بالاتری برخوردار بوده است و برای بعد ملاحظات و انتظارات، شاخص‌های تفهیم تأثیرگذار بودن مشارکت‌ها و حضورهای مردمی با میانگین ۴,۴۱۲، فصل‌الخطاب دانستن بیانات مقام معظم رهبری با میانگین ۴,۳۸۹، انتقال متعادل مفاهیم در همگرا نمودن تکلیف دینی و ملی با میانگین ۴,۳۲۵، امیدآفرینی با ارائه روندهای پیش‌رونده با میانگین ۴,۲۱۸ و همچنین نشان دادن توفیقات کشور با میانگین ۴,۱۹۸ امتیاز بالاتری داشته است. در ادامه بررسی تجمیع‌شده پرسش‌نامه در جدول (۴) نشان داد بعد الزامات و حمایت‌ها از امتیاز ۳,۸۶۹، بعد تخصص و مهارت‌ها از امتیاز ۳,۸۵۶ و بعد ملاحظات و انتظارات از امتیاز ۴,۱۸۶ برخوردار است.

جدول (۴): توصیف شاخص‌های پژوهش

ابعاد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	واریانس
الزامات و حمایت‌ها	۸۵	۳,۸۶۹	۱,۰۵۳	۱,۱۱۳
تخصص و مهارت‌ها		۳,۸۵۶	۱,۰۹۷	۱,۲۰۹
ملاحظات و انتظارات		۴,۱۸۶	۱,۱۲۰	۱,۲۵۹

پس از ثبت اولیه پرسش‌نامه، پایایی پاسخ‌های دریافت‌شده با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی همگون مورد بررسی قرار گرفت که با توجه به نتایج گزارش‌شده در جدول (۵)، ضرایب آلفای کرونباخ بالاتر از حد آستانه ۰,۷ بوده و در هر متغیر ضریب پایایی همگون عدد بالاتری را نشان داده است. لذا پایایی پرسش‌ها در هر سه حوزه مورد بررسی، تأیید شده است.

جدول (۵): بررسی پایایی پرسش‌ها

متغیر	الزامات و حمایت‌ها	تخصص و مهارت‌ها	ملاحظات و انتظارات
ضریب آلفا	۰,۸۲۸	۰,۷۵۱	۰,۷۲۰
ضریب پایایی همگون	۰,۸۵۶	۰,۷۹۳	۰,۸۰۶

برای تعیین میزان سطح اهمیت ابعاد از آزمون تک‌نمونه‌ای t استفاده شد. سطح معناداری آزمون T (۰,۰۰۰) در جدول (۶) نشان داد، ابعاد سه‌گانه پژوهش از اهمیت نسبی برخوردار بوده و با توجه به مثبت بودن دامنه‌های آزمون، می‌توان گفت میزان اهمیت این ابعاد بالاتر از سطح میانگین است.

جدول (۶): آزمون تک‌نمونه‌ای تی

	ارزش تست = ۳					
	t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪	
					پایین	بالا
الزامات و حمایت‌ها	۸,۲۴۷	۸۴	۰,۰۰۰	۰,۰۰۹۷۵	۱,۶۴۲۴	۱,۷۹۳۸
تخصص و مهارت‌ها	۹,۶۵۲	۸۴	۰,۰۰۰	۰,۰۱۰	۰,۸۴۵۸	۰,۶۴۶۳
ملاحظات و انتظارات	۹,۳۴۶	۸۴	۰,۰۰۰	۰,۰۱۰	۰,۴۰۷۱	۰,۳۶۴۱

در ادامه بررسی شاخص‌های توزیع در جدول (۷) نشان داد، بازه تغییرات چولگی و کشیدگی از بین ۲- تا ۲+ متغیر بوده و کران پذیرش نرمال بودن قرار دارد. لذا ابعاد پژوهش از توزیع مناسبی برخوردار بوده و پارامتریک هستند.

جدول (۷): سنجش پارامتریک بودن ابعاد

آزمون چولگی و کشیدگی		الزامات و حمایت‌ها	تخصص و مهارت‌ها	ملاحظات و انتظارات
N	Valid	۸۵	۸۵	۸۵
	Missing	۰	۰	۰
چولگی		-۰,۶۸۰	-۰,۴۷۳	-۰,۵۸۹
انحراف استاندارد چولگی		۰,۰۲۱	۰,۰۲۱	۰,۰۲۱
کشیدگی		۰,۲۰۰	-۰,۵۰۱	-۰,۲۱۷
انحراف استاندارد کشیدگی		۰,۰۴۳	۰,۰۴۳	۰,۰۴۳

ارزیابی مدل پژوهش

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در این بخش از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی استفاده شد که مدل‌های پیش‌بینی‌شده را اعتبارسنجی می‌کند. نتایج اولیه مدل‌سازی در جدول (۸) ارائه شده است.

جدول (۸): بارهای عاملی و بارهای متقاطع (الف)

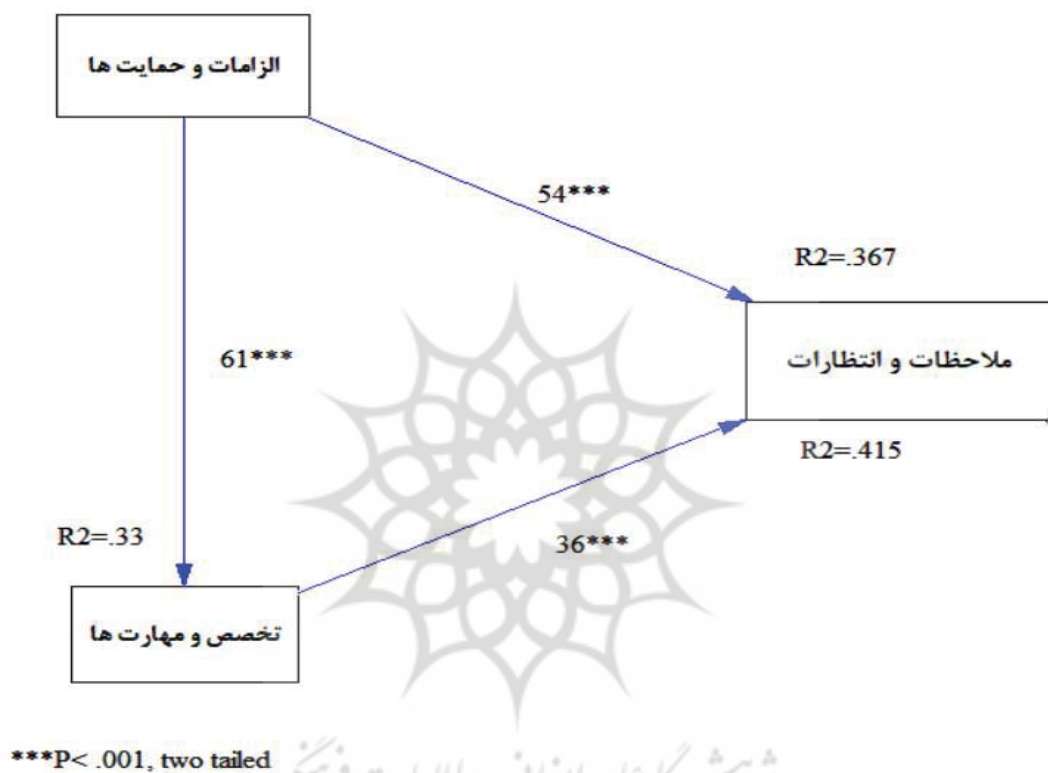
شناسه شاخص‌ها	الزامات و حمایت‌ها	تخصص و مهارت‌ها	ملاحظات و انتظارات
۱	۰,۷۲۱	۰,۵۹۷	۰,۵۸۶
۲	۰,۶۸۱	۰,۶۶۷	۰,۵۶۰
۳	۰,۶۹۱	۰,۶۱۶	۰,۵۷۲
۴	۰,۵۹۴	۰,۶۱۷	۰,۵۶۴
۵	۰,۷۲۱	۰,۶۱۶	۰,۶۱۸
۶	۰,۶۴۷	۰,۶۴۲	۰,۵۸۰
۷	۰,۶۶۸	۰,۶۷۶	۰,۶۰۴

ملاحظات و انتظارات	تخصص و مهارت‌ها	الزامات و حمایت‌ها	شناسه شاخص‌ها
۰,۶۶۷	۰,۶۲۶	۰,۷۰۲	۸
۰,۶۸۶	۰,۶۵۰	۰,۵۴۷	۱
۰,۶۱۵	۰,۶۹۶	۰,۵۶۹	۲
۰,۵۸۰	۰,۵۶۶	۰,۶۴۹	۳
۰,۶۲۴	۰,۶۳۱	۰,۶۲۴	۴
۰,۴۴۳	۰,۵۹۵	۰,۷۰۳	۵
۰,۵۱۶	۰,۶۷۶	۰,۶۴۲	۶
۰,۶۳۴	۰,۶۴۳	۰,۶۳۵	۷
۰,۵۹۵	۰,۶۴۹	۰,۷۲۴	۸
۰,۵۲۹	۰,۷۲۰	۰,۵۴۷	۹
۰,۶۸۰	۰,۶۵۴	۰,۶۲۹	۱۰
۰,۵۱۱	۰,۷۱۹	۰,۶۳۹	۱۱
۰,۶۲۸	۰,۶۸۳	۰,۶۷۳	۱۲
۰,۵۸۲	۰,۷۲۶	۰,۵۷۶	۱۳
۰,۷۳۴	۰,۷۶۵	۰,۵۹۷	۱۴

جدول (۸): بارهای عاملی و بارهای متقاطع (ب)

ملاحظات و انتظارات	تخصص و مهارت‌ها	الزامات و حمایت‌ها	شناسه شاخص‌ها
۰,۶۹۲	۰,۷۷۷	۰,۶۰۵	۱
۰,۵۴۲	۰,۷۵۳	۰,۳۵۶	۲
۰,۴۱۷	۰,۵۶۶	۰,۶۰۸	۳
۰,۶۷۷	۰,۵۵۸	۰,۴۷۳	۴
۰,۷۲۱	۰,۶۳۵	۰,۶۲۶	۵
۰,۶۸۴	۰,۴۸۳	۰,۴۶۲	۶
۰,۷۶۳	۰,۵۸۶	۰,۵۳۲	۷
۰,۷۹۴	۰,۵۹۴	۰,۵۸۵	۸
۰,۵۱۳	۰,۴۵۹	۰,۸۸۳	۹
۰,۷۹۹	۰,۶۰۲	۰,۶۷۰	۱۰
۰,۴۸۵	۰,۵۹۳	۰,۸۸۱	۱۱
۰,۶۳۲	۰,۶۵۳	۰,۷۱۸	۱۲
۰,۶۰۹	۰,۶۸۲	۰,۶۲۲	۱۳

از آنجایی که معناداری در سطح خطای ۰.۰۵ بررسی شده و داده‌ها پارامتریک هستند، جهت ارزیابی معنادار بودن رابطه بین متغیرها و برازش نهایی مدل از آماره آزمون t - value استفاده شد. اگر میزان بارهای عاملی مشاهده شده با آزمون t - value از حد آستانه ۹۶.۱ بزرگتر گزارش شود، رابطه معناداری برای برازش مدل قابل دفاع است. ابتدا ساختار مدل با استفاده از تحلیل مسیر کلی متغیرها به صورت شکل (۱) گزارش شد.

(شکل ۱): ساختار کلی مدل پژوهش

در ادامه با توجه به خروجی‌های مدل در جدول (۹)، و اینکه هدف از مدیریت جهادگران تبیین، دستیابی به انتظارات متقابل مدیران و همچنین مخاطبین در پیاده‌سازی هرچه بهتر تبیین حوزه‌های مختلف است، مدل ساختاری پژوهش از الزامات و حمایت‌ها و همچنین تخصص و مهارت‌ها باید به‌طور همگون و هم‌پوشانی شده به بعد ملاحظات و انتظارات مسیریابی شود. لذا با توجه به اینکه سطح معناداری مسیرهای تعیین شده پایین‌تر از حد آستانه ۰.۰۵ بوده و همچنین ضریب نهایی هر یک از مسیرها، بالاتر از حد آستانه ۱.۹۶ گزارش شده است، می‌توان تأیید نمود که برازش مدل در حالت کلی قابل پذیرش است.

جدول (۹): خروجی و نتیجه کلی تحلیل مسیر و برازش مدل پژوهش

نتیجه کلی	R^2	Sig	T - Vaue	مسیرهای ساختاری
تأیید تأثیرگذاری	۰,۳۴	۰,۰۰۲	۸,۶۵۴	از مسیر الزامات و حمایت‌ها
تأیید تأثیرگذاری	-	۰,۰۰۲	۶,۰۲۴	از مسیر تخصص و مهارت‌ها
تأیید تأثیرگذاری	۰,۴۳	۰,۰۰۲	۴,۱۰۳	از مسیر الزامات و حمایت‌ها در ایجاد تخصص و مهارت‌ها

در ادامه میزان اهمیت هر یک از ابعاد و شاخص‌ها برای اجرای برنامه‌ها و هرگونه سیاست‌گذاری در زمینه بهبود فرایند مدیریت جهادگران تبیین با روش سوارا انجام شده است. مطابق جدول (۱۰) خروجی وزن‌دهی سوارا برای متغیرها نشان داد، از دیدگاه خبرگان، بعد تخصص و مهارت‌ها با ضریب ۰,۳۸۷ از اهمیت بالاتری برخوردار است. همچنین بعد ملاحظات و انتظارات با ضریب ۰,۳۲۵ و بعد الزامات و حمایت‌ها در سطوح بعدی اهمیت قرار گرفته است.

جدول (۱۰): خروجی فرایند سوارا در وزن‌دهی ابعاد جهادگران تبیین

ابعاد پژوهش	شاخص (S_j)	ضریب K_j	وزن اولیه هر شاخص q_j	وزن نهایی W_j
تخصص و مهارت‌ها	۱	۱	۱	۰,۳۸۷
ملاحظات و انتظارات	۰,۱۹	۱,۱۹	۰,۸۴۰	۰,۳۲۵
الزامات و حمایت‌ها	۰,۱۳	۱,۱۳	۰,۷۴۳	۰,۲۸۷

در ادامه این فرایند برای هر یک شاخص‌های این سه متغیر مورد بررسی قرار گرفت. نتایج بررسی در جدول (۱۱) نشان داد در متغیر الزامات و حمایت، شاخص‌های شناخت دیدگاه و ذائقه مخاطبین، افزایش سطح دانش و تخصص جهادگران تبیین و همچنین زیرساخت‌ها و سیستم‌های اجراکننده، برای جهادگران تبیین از اهمیت بالاتری برخوردار هستند.

جدول (۱۱): خروجی فرایند سوارا در وزن‌دهی شاخص‌های بعد الزامات و حمایت‌ها

شاخص	میانگن اهمیت نسبی S_j	K_j	وزن اولیه q_j	وزن نهایی W_j
شناخت دیدگاه و ذائقه مخاطبین	۱	۱	۱	۰,۱۸۹
افزایش سطح دانش و تخصص جهادگران تبیین	۰,۱۸	۱,۱۸	۰,۸۴۷	۰,۱۵۲
زیرساخت‌ها و سیستم‌های اجراکننده	۰,۱	۱,۱۹	۰,۷۱۱	۰,۱۳۲
مشوق‌ها و برانگیزاننده‌ها	۰,۲۱	۱,۲۱	۰,۵۸۷	۰,۱۱۶

شاخص	میانگن اهمیت نسبی S_j	K_j	وزن اولیه q_j	وزن نهایی W_j
ایجاد کانون‌های جهاد تبیین	۰,۳۹	۱,۳۹	۰,۴۲۲	۰,۰۹۹
تأثیرگذاری تبلیغات	۰,۱۰	۱,۱۰	۰,۳۸۳	۰,۰۷۳
همگرایی و هماهنگی مجریان	۰,۲۹	۱,۱۵	۰,۳۳۳	۰,۰۶۴
کیفیت برگزاری جلسات	۰,۳۱	۱,۳۱	۰,۲۵۴	۰,۰۵۳

در ادامه در تعیین سطح اهمیت شاخص‌های متغیر تخصص و مهارت‌ها، خروجی فرایند سوارا در جدول (۱۲) نشان داد، تبیین صریح، شفاف و بدون جانب‌داری، بیان درست و واقع‌بینانه، آگاهی و شناخت بر ادبیات موضوع و همچنین روشنگری با ذکر مصادیق، برای تأثیرگذاری بیشتر بر مخاطبین در هنگام اجرای برنامه‌های تبیین از سطح اهمیت بالاتری برخوردار است.

جدول (۱۲): خروجی فرایند سوارا در وزن‌دهی شاخص‌های بعد تخصص و مهارت‌ها

مؤلفه	میانگن اهمیت نسبی S_j	K_j	وزن اولیه q_j	وزن نهایی W_j
تبیین صریح، شفاف و بدون جانب‌داری	۱	۱	۱	۰,۱۷۲
بیان درست و واقع‌بینانه	۰,۱۳	۱,۱۳	۰,۸۸	۰,۱۵۱
آگاهی و شناخت بر ادبیات موضوع	۰,۱۸	۱,۱۸	۰,۷۴۵	۰,۱۲۸
روشنگری با ذکر مصادیق	۰,۱۶	۱,۱۶	۰,۶۴۲	۰,۱۱
قدرت در ارتباط‌گیری با مخاطبین (گیرایی و شیوایی کلام)	۰,۱۴	۱,۱۴	۰,۵۶۳	۰,۰۹۷
داشتن مدیریت بهنگام در جلسه	۰,۲۶	۱,۲۶	۰,۴۴۶	۰,۰۷۶
دارای قدرت تحلیل و تفکر بهنگام در مواجهه با شبهات	۰,۱۹	۱,۱۹	۰,۳۷۴	۰,۰۶۴
تسلط بر پاسخ‌گویی به ابهام‌آفرینی‌ها	۰,۲۱	۱,۲۱	۰,۳۰۹	۰,۰۵۳
تسلط بر هدایت افکار عمومی	۰,۲۸	۱,۲۸	۰,۲۸۴	۰,۰۴۶
محیط‌شناسی متقابل	۰,۲۴	۱,۲۴	۰,۲۴۹	۰,۰۴۲
تسلط و آگاهی بر جنگ‌های شناختی و ادراکی	۰,۱۰	۱,۱۰	۰,۲۲۶	۰,۰۳۹
نوپردازی و بیان نظریات جدید	۰,۱۵	۱,۱۵	۰,۱۹۶	۰,۰۳۴
شبهه‌زدایی از ذهن مخاطبین	۰,۱۷	۱,۱۷	۰,۱۶۷	۰,۰۳۰

اجرای فرایند وزن‌دهی سوارا برای بعد ملاحظات و انتظارات در جدول (۱۳) نشان داد، تبیین حقیقت از زوایای مختلف، انتقال متعادل مفاهیم در همگرا نمودن تکلیف‌مداری دینی و ملی، فصل‌الخطاب دانستن بیانات مقام معظم رهبری، امیدآفرینی با ارائه روندهای پیش‌رونده و نیز رعایت ملاحظات دینی و سیاسی برای مجریان و سیاستگذاران حوزه تبیین از سطح اهمیت بالاتری برخوردار است.

جدول (۱۳): خروجی فرایند سوارا در وزن‌دهی شاخص‌های بعد ملاحظات و انتظارات

شاخص	میانگن اهمیت نسبی S_j	K_j	وزن اولیه: q_j	وزن نهایی: W_j
تبیین حقیقت از زوایای مختلف	۱	۱	۱	۰,۱۸۹
انتقال متعادل مفاهیم در همگرا نمودن تکلیف‌مداری دینی و ملی	۰,۱۸	۱,۱۸	۰,۸۴۷	۰,۱۵۲
فصل‌الخطاب دانستن بیانات مقام معظم رهبری	۰,۱۹	۱,۱۹	۰,۷۱۱	۰,۱۳۲
امیدآفرینی با ارائه روندهای پیش‌رونده	۰,۲۱	۱,۲۱	۰,۵۸۷	۰,۱۱۶
رعایت ملاحظات دینی و سیاسی	۰,۳۹	۱,۳۹	۰,۴۲۲	۰,۰۹۹
ارتقای سرمایه اجتماعی (ایجاد جو خوش‌بینی و حس اعتماد)	۰,۱۰	۱,۱۰	۰,۳۸۳	۰,۰۷۳
تفهمیم دقیق جدایی‌ناپذیری سیاست از زندگی	۰,۲۹	۱,۱۵	۰,۳۳۳	۰,۰۶۴
تنوع و ابتکار در ارائه مستندات	۰,۳۱	۱,۳۱	۰,۲۵۴	۰,۰۵۳
تفهمیم تأثیرگذار بودن مشارکت‌ها و حضورهای مردمی در عرصه انقلاب	۰,۳۵	۱,۳۵	۰,۱۸۸	۰,۰۴۵
نشان دادن توفیقات کشور	۰,۲۹	۱,۲۹	۰,۱۴۵	۰,۰۴۱
ترسیم چشم‌اندازها و اهداف انقلاب اسلامی	۰,۲۷	۱,۲۷	۰,۱۱۴	۰,۰۳۶
تبیین فاخر و تأثیرگذار با ابتکارات مختلف	۰,۲۵	۱,۲۵	۰,۱۶۵	۰,۰۲۸
شناخت شیوه‌های دشمن	۰,۳۶	۱,۳۶	۰,۱۲۱	۰,۰۲

نتیجه

نتایج به دست آمده از این پژوهش با سایر پیشینه‌های بررسی شده بسیار متفاوت است. این نتایج گویای آن است که جهاد تبیین در نگاه امام خمینی ره نه تنها یک وظیفه دینی، بلکه یک نیاز اجتماعی است. ایشان با تأکید بر این مفهوم، توانستند نهضت اسلامی را رهبری کرده و مردم را به آگاهی و عمل دعوت

کنند. استمرار این جهاد در عصر حاضر نیز برای حفظ اصول انقلاب و جلوگیری از تحریفات ضروری است. در امتداد تلاش برای تبیین حقایق و روشن‌سازی مسائل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی که امام خمینی ره به آن اهمیت زیادی می‌داد، در سال‌های اخیر هم با گفتمان‌سازی «جهاد تبیین» از سوی امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، زمینه بیداری آحاد جامعه، به‌ویژه جهادگران تبیین فراهم شده است؛ گاهی وقت‌ها به دلیل آثار زیان‌بار عدم مدیریت یکپارچه جهادگران تبیین، ساماندهی و مدیریت جهادگران تبیین از خود تبیین مهم‌تر تلقی می‌شود؛ چراکه تمام کوشش دشمن متمرکز بر نفوذ در میان تبیین‌گران و به انحراف کشاندن خط فکری آنان به منظور القاء هدف شوم خود بر مخاطبان‌شان می‌باشد. توجه به این نکته، اهمیت مدیریت جهادگران واقعی تبیین را مشخص می‌نماید. بنابراین پژوهش حاضر، برخلاف سایر پژوهش‌های انجام‌شده به تعیین سازه‌های مؤثر بر مدیریت جهادگران پرداخته است. با واکاوی مضامین بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) سه سازه اصلی شامل سازه الزامات و حمایت‌ها، سازه تخصص و مهارت‌ها و سازه ملاحظات و انتظارات، به همراه تعداد ۳۳ شاخص فرعی به دست آمده به منظور مدیریت جهادگران تبیین قابل تأمل است. گفتنی است در سازه الزامات و حمایت‌ها، شاخص‌های شناخت دیدگاه، ذائقه مخاطبین، سطح دانش و تخصص جهادگران تبیین؛ و در سازه تخصص و مهارت‌ها، شاخص‌های تبیین صریح و شفاف، تبیین بدون جانب‌داری و همچنین بیان درست و واقع‌بینانه؛ و در سازه ملاحظات و انتظارات، شاخص‌های انتقال متعادل مفاهیم در همگرا نمودن تکلیف‌مداری دینی و ملی، نقش‌آفرینی می‌کنند. در مجموع فصل‌الخطاب دانستن بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) نسبت به سایر شاخص‌ها از اهمیت بالاتری برخوردار است.

پیشنهاده‌ها

۱. این پژوهش برای سایر عرصه‌ها از جمله عرصه‌های اقتصادی، فرهنگی، دفاعی، امنیتی و ... انجام گردد.

۲. به منظور جلوگیری از به انحراف کشاندن خط فکری جهادگران تبیین و پیشگیری از آثار زیان‌بار ناشی از آن، ساماندهی و مدیریت یکپارچه جهادگران تبیین در دستور کار نظام تدبیر و حکمرانی کشور قرار گیرد.

۳. در راستای ارتقای شناخت و افزایش توان تبیینی جهادگران، برگزاری دوره‌های تخصصی توانمندسازی جهادگران تبیین (با توجه به سازه‌های سه‌گانه و شاخص‌های فرعی احصاء‌شده) در دستور کار نظام تدبیر و حکمرانی قرار گیرد.

۴. به منظور خنثی‌سازی مکر دشمنان و مقابله با دسیسه آنان، شناسایی جهادگران با انگیزه و کاربست توانمندی‌های آنان در محیط‌های علمی (به‌ویژه در مدارس و دانشگاه‌ها) در دستور کار جدی نظام تدبیر و حکمرانی کشور قرار گیرد.

منابع و مأخذ

قرآن کریم.

- آئینی، محمدامین و سید نجم‌الدین موسوی (۱۴۰۰). ارائه مدل مفهومی مدیریت جهادی؛ مبتنی بر متن بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی. *مدیریت سرمایه انسانی دفاعی*. ۱ (۱). ۱۵۹-۱۲۵.
- امام خمینی، سید روح‌الله (۱۳۷۸). *جهاد اکبر*. تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام.
- امام خامنه‌ای، سید علی. *مجموعه بیانات*: <https://farsi.khamenei.ir/>
- کاوند، ندا و یوسف محمدی‌مقدم (۱۴۰۱). الگوی مفهومی جهاد تبیین از دیدگاه مقام معظم رهبری. *فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج*. ۲۵ (۲). ۹۷-۱۲۱.
- صلح میرزایی، سعید (۱۴۰۱). *جهاد تبیین در اندیشه آیت‌الله العظمی خامنه‌ای*. تهران: انقلاب اسلامی.
- عمید، حسن (۱۳۸۹). *فرهنگ فارسی*. سرپرست تألیف و ویرایش فرهاد قربان‌زاده. تهران: اشجع.
- طاهری، علی و علی غضنفری (۱۴۰۱). *شاخصه‌های جهاد تبیین در قرآن کریم و کتاب مقدس*. تهران: دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم.
- گروه محققین (۱۴۰۲). *جبهه‌سازی از منظر تعدادی از فعالان جبهه فرهنگی مردمی انقلاب اسلامی*. تهیه شده در معاونت راهبردی بنیاد فرهنگی خاتم الاوصیاء. مرکز تعالی تشکیلات و نظارت راهبردی. دبیرخانه دستواره.
- مهربانی، قربانعلی و فاطمه زرگران خوزانی (۱۴۰۱). واکاوی جهاد تبیین: پژوهشی مبتنی بر تحلیل مضمون در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی). *مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی*. ۶ (۴). ۳۸۳-۴۱۴.
- محمودی، محسن و سالار صادقی (۱۴۰۱). *جهاد تبیین در فضای مجازی از منظر رهبر انقلاب*. سومین کنفرانس پدافند سایبری.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی